

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ; ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

УДК 343.1:159.9:34.05

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.4/22>**Дроздова Л.В.**

Харківський національний університет внутрішніх справ

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ В МОТИВАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПРИ ДОПУЩЕННІ ПОМИЛОК

У статті розглядається проблема мотивації поліцейських при допущенні помилок, зокрема вивчення гендерних відмінностей у тривожності, ставленні до винесення уроків та схильності до приховування помилок. В юридичній психології проблеми мотивації поліцейських при допущенні помилок свідчать про те, що різні підходи до тривожності, рефлексії та приховування помилок можуть бути зумовлені глибинними психологічними та соціальними чинниками, що потребують комплексного підходу для оптимізації професійної діяльності та підтримки правоохоронців. В дослідженні основну увагу приділено аналізу мотиваційних аспектів у контексті гендерних особливостей, що дозволяє краще зрозуміти, як чоловіки та жінки реагують на власні помилки в професійній діяльності. Метою дослідження є вивчення гендерних відмінностей у мотивації поліцейських при допущенні помилок, зокрема, аналіз тривожності, ставлення до винесення уроків та схильності до приховування помилок. Вибірка дослідження включала 238 поліцейських, які були розподілені на дві групи за гендерною ознакою: чоловіки (126 осіб) та жінки (112 осіб). Для оцінки мотиваційних аспектів використовувався опитувальник «Шкала спрямованості мотивації при здійсненні помилки (EOMS)». Отримані результати були проаналізовані за допомогою t-критерію Стьюдента.

Емпіричні результати показали, що чоловіки значно частіше винесуть уроки зі своїх помилок порівняно з жінками, що вказує на більшу схильність чоловіків до рефлексії та самовдосконалення. Жінки виявляють значно більшу тривожність з приводу помилок порівняно з чоловіками, що підкреслює необхідність адресної психологічної підтримки для зменшення стресу та покращення професійної впевненості. Схильність до приховування помилок у жінок децю вище, ніж у чоловіків, але ця різниця не є статистично значущою, що може свідчити про загальні професійні норми. Отримані результати дозволяють виявити важливі аспекти для вдосконалення навчальних програм та підтримки поліцейських, враховуючи їх гендерні особливості. Це допоможе створити сприятливі умови для професійного розвитку та зменшення рівня стресу серед співробітників правоохоронних органів.

Ключові слова: гендерні відмінності, мотивація, мотиваційні аспекти, психологічна підтримка, поліцейські, професійне навчання, помилки, стрес, тривожність.

Постановка проблеми. Проблема мотивації та ставлення до помилок серед працівників правоохоронних органів є критично важливою для ефективного виконання їхніх професійних обов'язків. Поліцейські часто стикаються з високими вимогами та стресовими ситуаціями, де допущення помилок може мати серйозні наслідки. У цьому контексті важливим є розуміння, як саме представники різних гендерних груп реагують на власні помилки, а також які чинники впливають на їхню тривожність, ставлення до винесення уроків та схильність до приховування помилок. Актуальність проблеми

підсилюється недостатністю досліджень, які враховують гендерні відмінності в цій сфері. Гендерні стереотипи та соціальні очікування можуть впливати на те, як чоловіки та жінки сприймають власні помилки, оцінюють свої професійні якості та реагують на критичні ситуації. Відсутність адекватної підтримки та розуміння цих аспектів може призводити до негативних наслідків, таких як зниження професійної впевненості, підвищення рівня стресу та емоційного виснаження.

Таким чином, дослідження цієї проблеми має важливе значення не тільки для наукового розу-

міння психологічних аспектів роботи поліцейських, але й для практичного застосування результатів у розробці програм професійного розвитку, психологічної підтримки та покращення робочого середовища в правоохоронних органах. Виявлення гендерних відмінностей у мотивації та ставленні до помилок може сприяти створенню більш індивідуалізованих підходів до навчання та підтримки, що, своєю чергою, підвищить ефективність роботи поліцейських та знизить рівень стресу та ризику професійного вигорання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Психологічні джерела у сфері мотивації поліцейських демонструють активний інтерес до цієї проблеми в контексті сучасних психологічних та соціальних теорій, однак вивчення мотивації при допущенні помилок, зокрема з урахуванням гендерних відмінностей є мало. Наукові здобутки вчених вказують на те, що чоловіки та жінки можуть по-різному реагувати на помилки, що впливає на їхню професійну діяльність та особистісний розвиток

Зокрема, у роботах, присвячених мотивації та професійній стійкості правоохоронців, підкреслюється важливість гендерних відмінностей у сприйнятті помилок та стресових ситуацій. Дослідження, проведене закордонними вченими, виявило, що жінки в правоохоронних органах частіше демонструють вищий рівень тривожності щодо помилок, що може впливати на їхню професійну впевненість та стратегії адаптації [16]. Водночас чоловіки, згідно з дослідженням А. Сміт, більш схильні до саморефлексії та використання помилок як можливості для навчання та самовдосконалення [14]. Я. Пономаренко досліджувала рівні тривожності у професійному спілкуванні патрульних поліцейських, зокрема, як тривожність впливає на їхню здатність ефективно взаємодіяти з громадянами та колегами. Її дослідження підкреслило, що високий рівень тривожності може призводити до комунікаційних бар'єрів, зниження впевненості у своїх діях і, відповідно, впливати на якість виконання службових обов'язків [5].

Дослідження Дж. Лі у співавторстві показало, що поліцейські, попри гендер, мають тенденцію приховувати помилки, але гендерні відмінності у рівні тривожності та мотивації впливають на ступінь цього приховування [12]. Інші роботи, такі як дослідження М. Моращ, підтверджують, що індивідуальні стилі управління стресом та мотивацією можуть значно варіюватися між чоловіками й жінками, що вказує на необхідність розробки специфічних стратегій психологічної підтримки для кожної групи [13]. Дослідження впливу стресу та

тривожності на ефективність поліцейської роботи та механізми адаптації до стресових ситуацій були дослідженні Н. Боннер та А. Брімхолл [7]. Аналіз мотиваційних аспектів та професійної стійкості поліцейських з акцентом на гендерні відмінності в сприйнятті й адаптації до помилок представлені М. Копер [11].

Р. Ді Нота з колегами розглядають психологічні аспекти управління помилками в правоохоронних органах, приділяючи особливу увагу впливу тривожності та стресу на професійну діяльність поліцейських. У своїй роботі вчені аналізують, як ці психологічні фактори можуть знижувати ефективність виконання обов'язків, впливати на прийняття рішень та стосунки з колегами й громадськістю. Вони також досліджують методи та стратегії зниження тривожності й управління стресом, що можуть покращити психологічну стійкість поліцейських та підвищити їхню ефективність у роботі [8].

М. Фрезе та Н. Кіт досліджували гендерні відмінності у способах реагування на помилки та їхній вплив на мотивацію та професійний розвиток поліцейських. У своїх дослідженнях науковці виявили, що чоловіки і жінки можуть по-різному сприймати та реагувати на помилки, що впливає на їхню самооцінку, професійне самовдосконалення й підхід до навчання. Виявлені відмінності в мотиваційних стимулах та стилях управління помилками підкреслюють необхідність врахування гендерних особливостей у програмах професійного навчання та підтримки поліцейських [10]. Група дослідників на чолі з Р. Андерс також досліджували стратегії психологічної підтримки поліцейських та їхні реакції на помилки, враховуючи гендерні особливості. У своїх роботах автори підкреслюють важливість розробки індивідуалізованих програм підтримки, які враховують специфічні потреби та реакції чоловіків й жінок на помилки в професійній діяльності. Дослідження показують, що жінки можуть потребувати більшої емоційної підтримки та визнання, тоді як чоловіки можуть більше зосереджуватися на раціональних стратегіях розв'язання проблем. Врахування цих факторів може допомогти у створенні більш ефективних програм психологічної підтримки для поліцейських різної статі [6].

Особи з негативною орієнтацією сприймають помилки як загрозу, що спонукає їх до заперечення або приховування таких помилок, йдеться у статті Ф. Држенські зі співавторами. Така негативна оцінка помилок зазвичай викликає зниження продуктивності, що, своєю чергою, сприяє появі нових помилок. Причиною цього є негативні емоції, такі як тривога, страх та занепокоєння, які негативно

впливають на ресурси, необхідні для подолання стресових наслідків помилок. Негативний характер цієї орієнтації також ускладнює процес прийняття відповідальності за помилки, перешкоджає впровадженню змін та гальмує оновлення знань, необхідних для покращення ефективності дій [9].

J. Turner з колегами аналізують вплив мотиваційних та тривожних факторів на ефективність роботи поліцейських, а також їхню схильність до приховування помилок. У своїх дослідженнях науковці розглядають, як рівень мотивації та тривожності впливає на здатність поліцейських ефективно виконувати службові обов'язки та приймати рішення. Вони також вивчають, як ці фактори можуть призводити до приховування помилок, що може бути пов'язане з бажанням уникнути покарання або зберегти позитивний імідж серед колег. Дослідження підкреслює важливість управління стресом та мотивацією для підвищення професійної компетентності та прозорості в роботі правоохоронних органів [15].

С. Бойчук виявив, що для поліцейських з низьким та середнім рівнями життєздатності, помилки мають більш виражене негативне емоційне забарвлення. Це сприйняття помилок як недоліків, які неможливо уникнути, сприяє тенденції приховування своїх недоліків. Для цих осіб, пише автор, на відміну від респондентів з високою життєздатністю, приховування помилок є більш ефективним способом зменшення негативних емоцій, збереження позитивного іміджу та підтвердження своїх можливостей [1]. Після детального аналізу наукової літератури, І. Клименко дійшов висновку, що здатність поліцейських ефективно вирішувати складні ситуації в їхній професійній діяльності пов'язана з їхнім вмінням приймати результативні рішення та з їхніми особистісно-професійними якостями. Це, своєю чергою, впливає як на якість виконання функціональних обов'язків, так і на зростання довіри громадськості до поліцейських органів [3]. О. Коқун займається дослідженням професійного самоздійснення та психологічних аспектів професійної діяльності поліцейських. В його працях

розглядаються питання мотивації, стресу та професійного розвитку [4]. Р. Задорожня зі співавторами провели дослідження в галузі психології правоохоронної діяльності, зокрема вивчали вплив стресу та тривожності на професійну діяльність поліцейських [2].

Розглянути наукові джерела підкреслюють необхідність глибшого розуміння гендерних особливостей у мотивації поліцейських та впливу цих відмінностей на їх професійну діяльність. Здобуті знання можуть допомогти у розробці ефективних програм навчання та підтримки, що враховують специфічні потреби та мотиваційні аспекти різних груп поліцейських.

Мета дослідження – вивчення гендерних відмінностей у мотивації поліцейських при допущенні помилок, зокрема, аналіз тривожності, ставлення до винесення уроків та схильності до приховування помилок.

Виклад основного матеріалу. Вибірка дослідження складається з 238 поліцейських, які були поділені на дві групи відповідно до гендерної ознаки: Перша група – чоловіки, що налічує 126 осіб. Друга група – жінки, що становить 112 осіб. Для збору даних використовувався опитувальник «Шкала спрямованості мотивації при здійсненні помилок (EOMS)», що дозволяє оцінити мотиваційні аспекти, пов'язані з помилками, такі як тривожність, схильність до винесення уроків та приховування помилок [1]. Для аналізу отриманих даних застосовувався метод математичної статистики – t-критерій Стьюдента, який дозволяє порівнювати середні значення між двома незалежними групами та визначати статистичну значущість виявлених відмінностей. Загальна вибірка є достатньо репрезентативною, що забезпечує надійність результатів дослідження. Важливо зазначити, що вибірка представлена рівномірно за кількістю чоловіків та жінок, що дозволяє здійснювати ефективний гендерний аналіз. Отримані результати представлені у таблиці 1.

Аналіз даних, представлений у таблиці 1 щодо показників мотивації поліцейських при допу-

Таблиця 1

Гендерний аналіз особливостей мотивації поліцейських при допущенні помилок ($M \pm \sigma$)

Шкали	Перша група (чоловіки)	Друга група (жінки)	t	P
Винесення уроків з помилок	32.45 ± 1.25	27.51 ± 1.31	2.73	0.001
Тривожність з приводу допущення помилок	11.13 ± 1.17	15.52 ± 1.21	2.61	0.001
Приховування помилок від оточуючих	14.49 ± 1.30	16.78 ± 1.19	1.30	-

щенні помилок з урахуванням їх гендерних відмінностей, показав наступне.

За шкалою «Винесення уроків з помилок» отримані результати свідчать, що чоловіки (32.45 ± 1.25) значно більше схильні винести уроки зі своїх помилок порівняно з жінками (27.51 ± 1.31), при статистичній значущості $p \leq 0.001$. Це може вказувати на те, що чоловіки більше сприймають помилки як можливість для навчання та особистісного зростання. Цей результат може свідчити про більш виражену рефлексивність і готовність до самовдосконалення серед чоловіків, що є важливими характеристиками для ефективної професійної діяльності. Такий підхід до помилок дозволяє краще адаптуватися до нових ситуацій, підвищувати професійну компетентність та уникати повторення тих самих помилок у майбутньому.

За шкалою «Тривожність з приводу допущення помилок», жінки (15.52 ± 1.21) виявляють значно більшу тривожність щодо допущення помилок порівняно з чоловіками (11.13 ± 1.17), де $p \leq 0.001$, що підтверджує значущість цієї різниці. Цей результат може свідчити про те, що жінки більш схильні до тривоги та емоційного переживання у зв'язку з помилками, що може впливати на їхню професійну впевненість. Це може бути пов'язано з культурними або соціальними факторами, які змушують жінок відчувати більший тиск щодо необхідності уникати помилок. Підвищена тривожність може впливати на їх здатність приймати ризики або виявляти ініціативу, що в свою чергу може обмежувати їх професійний розвиток. Така емоційна реакція також може призводити до більш частих випадків самокритики та зниженої самооцінки, що може мати негативні наслідки для їхньої ефективності на роботі та загального психічного благополуччя.

За шкалою «Приховування помилок від оточуючих» результати показують, що жінки (16.78 ± 1.19) дещо більше приховують свої помилки від оточуючих, ніж чоловіки (14.49 ± 1.30). Проте, значення $t = 1.30$ не досягає статистично значущого рівня, що може свідчити про те, що різниця між групами є незначною або випадковою. Можливо, як чоловіки, так і жінки вважають за краще приховувати помилки з однаковою частотою, що може бути пов'язано зі страхом осуду або потенційними негативними наслідками для кар'єри. Це також може свідчити про певний рівень професійної культури, де визнання помилок може не заохочуватися або вважатися недоліком. Важливо зазначити, що такий підхід може призводити до

недостатнього аналізу помилок та відповідного навчання, що може обмежувати професійний розвиток та вдосконалення навичок.

Висновки. Отже, на підставі аналізу гендерних відмінностей у мотивації поліцейських при допущенні помилок було виявлено кілька важливих аспектів, які варто враховувати для ефективної організації навчального процесу та підтримки поліцейських. За результатами емпіричного дослідження, чоловіки виявилися більш схильними до винесення уроків з помилок порівняно з жінками. Це може свідчити про більш розвинену здатність до рефлексії та самовдосконалення серед чоловіків. Такі результати підкреслюють важливість стимулювання конструктивного підходу до помилок, щоб розглядати їх як можливість для особистісного та професійного зростання. Запровадження програм підтримки та навчання, спрямованих на розвиток цього підходу, може допомогти підвищити ефективність роботи поліцейських та сприяти їхньому професійному розвитку.

Жінки виявили значно вищий рівень тривожності щодо допущення помилок, що може негативно впливати на їхню впевненість та професійний розвиток. Це вказує на необхідність підтримки жінок у подоланні страху перед помилками та розвитку здорового підходу до їх сприйняття. Психологічні тренінги та програми емоційної підтримки можуть бути корисними для зменшення тривожності та підвищення самооцінки, що сприятиме більш ефективному виконанню професійних обов'язків.

Хоча жінки демонструють дещо більшу схильність до приховування помилок від оточуючих, різниця між групами не є статистично значущою. Це свідчить про те, що загальна тенденція до приховування помилок може бути характерною для обох груп. Така поведінка може бути пов'язана з острахом негативних наслідків або осуду, що, у свою чергу, може обмежувати можливості для навчання та професійного зростання. Важливо створювати умови, в яких поліцейські відчують себе безпечно, щоб визнавати помилки та навчатися на них без страху за кар'єрні наслідки. Це може сприяти створенню культури відкритості та підтримки, що позитивно вплине на загальну ефективність роботи.

Загалом, результати дослідження підкреслюють важливість врахування гендерних аспектів у підходах до навчання та підтримки поліцейських. Розвиток індивідуальних підходів до роботи з помилками, емоційною підтримкою та стимулюванням конструктивної критики може

допомогти поліпшити професійне середовище та сприяти кращій адаптації та ефективності співробітників.

Перспективним напрямком є дослідження впливу різних форм професійної підтримки на

ставлення до помилок й тривожність серед поліцейських. Вивчення ефективності наставництва, тренінгів з управління стресом та інших методів підтримки може сприяти покращенню робочого середовища та професійного розвитку.

Список літератури:

1. Бойчук С.С. Саморегуляція як чинник життєздатності особистості поліцейських «Корпусу оперативно-раптової дії» (КОРД): дис. ... д-ра філос.: 053(05). Харків, 2023. 302 с.
2. Задорожня Р.В., Фісун Н.О., Тимофєєв В.П. Вплив стресу на професійну діяльність працівників Національної поліції. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3(49). С. 270–273.
3. Клименко І.В. Взаємозв'язки факторів прийняття рішень та життєстійкості у курсантів – майбутніх правоохоронців. Актуальні проблеми психології. Т. VI: *Психологія обдарованості*. 2017. Вип. 13. С. 57–66.
4. Кохун О.М. Опитувальник професійного самоздійснення. *Практична психологія та соціальна робота*. 2014. № 7. С. 35–39.
5. Пономаренко Я.С. Тривожність у професійному спілкуванні патрульних поліцейських. *III International scientific conference «Modernization of the educational system: word trends and national peculiarities»*: Conference proceedings (February 21 th, 2020). Kaunas, Lithuania: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020. P. 114–118.
6. Anders R., Willemin-Petignat L., Rolli Salathé C., Samson A.C., Putois B. Profiling Police Forces against Stress: Risk and Protective Factors for Post-Traumatic Stress Disorder and Burnout in Police Officers. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022 №28;19(15). P. 9218.
7. Bonner H.S., Brimhall A. Gender Differences in Law Enforcement Officer Stress and Coping Strategies. *Police Quarterly*. 2022. № 25(1). P. 59–89.
8. Di Nota P.M., Scott S.C., Huhta J.M., Gustafsberg H., Andersen J.P. Physiological Responses to Organizational Stressors Among Police Managers. *Appl Psychophysiol Biofeedback*. 2024. №49(1). P. 85–102.
9. Drzensky F., Egold N., van Dick R. Ready for a Change? A Longitudinal Study of Antecedents, Consequences and Contingencies of Readiness for Change. *Journal of Change Management*. 2012. Vol. 12, № 1. P. 95–111.
10. Frese M., Keith N. Action errors, error management, and learning in organisations. *Annual Review of Psychology*. 2015. Vol. 66, P. 661–687.
11. Koper C.S., Lum C., Woods D.J., Hibdon J. Realizing the Potential of Technology in Policing. A Multisite Study of the Social, Organizational and Behavioural Aspects of Implementing Policing Technologies, 2015. 336 p.
12. Lee J.K., Choi H.G., Kim J. Y., Nam J., Kang H.T., Koh S. B., Oh S. S. Self-resilience as a protective factor against development of post-traumatic stress disorder symptoms in police officers. *Annals of Occupational and Environmental Medicine*. 2016. № 28 (58). P. 1–7.
13. Morash M., Kwak D. Haarr R. Gender differences in the predictors of police stress. *Policing: An International Journal*. 2006. Vol. 29, № 3. P. 541–563.
14. Smith J. Experiences, Reflections, and Applications of Service-Learning Among Rookie Police Officers. Walden Dissertations and Doctoral Studies, 2020. 129 p.
15. Turner E., Brown G., Medina-Ariza J. Predicting Domestic Abuse (Fairly) and Police Risk Assessment. *Psychosocial Intervention*. 2022. № 31(3). P. 145–157.
16. Vadvilavičius T., Varnagirytė E., Jarašiūnaitė-Fedosejeva G., Gustainienė L. The Effectiveness of Mindfulness-Based Interventions for Police Officers' Stress Reduction: a Systematic Review. *Journal of Police and Criminal Psychology*. 2023. № 38(1). P. 223–239.

Drozdova L.V. GENDER DIFFERENCES IN POLICE OFFICERS' MOTIVATION WHEN MAKING MISTAKES

This article addresses the issue of police officers' motivation when making mistakes, specifically examining gender differences in anxiety, attitudes toward learning from mistakes, and tendencies to conceal errors. In legal psychology, the issues surrounding police officers' motivation when making mistakes indicate that different approaches to anxiety, reflection, and error concealment may be influenced by underlying psychological and social factors, which require a comprehensive approach to optimize professional activity and support law enforcement personnel. The study focuses on analyzing motivational aspects in the context of gender characteristics, which helps to better understand how men and women react to their own mistakes in professional activities. The goal of the study is to investigate gender differences in police officers' motivation when making mistakes, specifically analyzing anxiety, attitudes toward learning from mistakes, and tendencies to conceal errors. The study sample included 238 police officers, divided into two gender-based groups: men

(126 individuals) and women (112 individuals). The motivational aspects were assessed using the «Error Motivation Orientation Scale (EOMS).» The results were analyzed using Student's t-test.

Empirical results showed that men are significantly more likely to learn from their mistakes compared to women, indicating a greater tendency among men for reflection and self-improvement. Women exhibit significantly higher anxiety regarding mistakes compared to men, highlighting the need for targeted psychological support to reduce stress and improve professional confidence. Women also show a slightly higher tendency to conceal mistakes than men, although this difference is not statistically significant, which may suggest general professional norms. The results reveal important aspects for improving training programs and supporting police officers, considering their gender-specific characteristics. This will help create favorable conditions for professional development and reduce stress levels among law enforcement personnel.

Key words: gender differences, motivation, motivational aspects, psychological support, police officers, professional training, mistakes, stress, anxiety.